

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جفرافیا

دوره پیش‌دانشگاهی

رشته علوم انسانی

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

نام کتاب: جغرافیا - ۲۹۷/۲

مؤلفان: درس اول: گروه جغرافیای دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

درس دوم: دکتر بهلول علیجانی، دکتر شوکت مقیمی

دروس سوم و چهارم: مهندس بهداد غضنفری، منصور ملک‌عباسی

درس پنجم: دکتر مهران مقصودی، دکتر مهدی چوبینه

دروس ششم و هفتم: دکتر سیاوش شایان، مهندس مهدی جنتی

درس هشتم: گروه جغرافیای دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

درس نهم: دکتر مصطفی مؤمنی، دکتر یارمحمد بای و کوروش امیری‌نیا

ویراستار علمی: دکتر سیاوش شایان، دکتر مهدی چوبینه

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۰۹۶۱-۱۱۶۱، ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۸۸۳۰-۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت: www.chap.sch.ir

رسم: مریم دهقان‌زاده

صفحه‌آرا: علی نجیب

طراح جلد: طاهره حسن‌زاده

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارویخن)

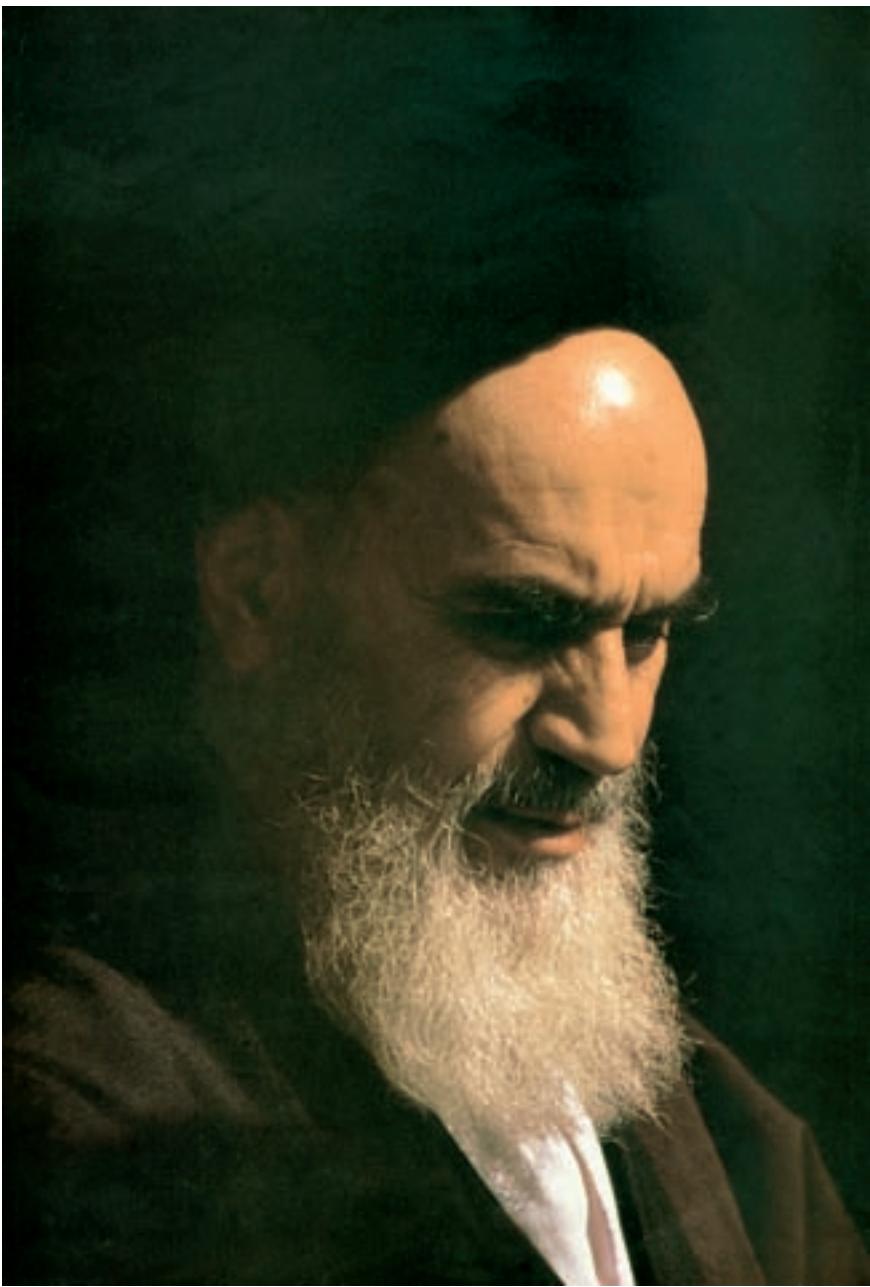
تلفن: ۰۵-۳۷۵۱۵-۱۳۹، ۰۵-۴۴۹۸۵۱۶۰، دورنگار: ۰۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵

چاپخانه: شرکت افست «سهامی عام»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ دهم ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۸-۱۲۱۶-۰۵-۹۶۴ ISBN 964-05-1216-8

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آیید و احتیاجات خودتان را برآورید
و از نیروی ایمانی انسانی خودتان غافل نباشید و از اتکای به اجانب بپرهیزید.

امام خمینی (ره)

محلان محترم، صاحب نظران - دانش آموزان عزیز و اولین ای آمان می توانند نظر اصلاحی خود را درباره می طلبند.

این کتاب از تدقیق نامه به نشریه تهران - صندوق پستی ۲۶۳ ۱۵۸۵۵ - کروودی مریوط و نایاب هنگام (Email: talif@talif.sch.ir) ارسال نمایند.

دفتر نامه برای تقدیم کتاب به می طلبند.

فهرست مطالب

۱	ماهیت و قلمرو دانش جغرافیا	درس اول	فصل اول
۱۹	راه و روش پژوهش‌های جغرافیایی	درس دوم	فصل دوم
۳۲	نقشه و فرآیند تهیه‌ی آن	درس سوم	فصل سوم
۴۷	نمایش شکل زمین	درس چهارم	
۶۵	کاربرد رایانه در جغرافیا	درس پنجم	فصل چهارم
۷۸	سنگش از دور	درس ششم	
۹۲	سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی	درس هفتم	
۱۰۰	مدل‌های جغرافیایی	درس هشتم	فصل پنجم
۱۰۷	نقش جغرافیا در مدیریت محیط	درس نهم	فصل ششم

سخنی با دانشآموزان

در برنامه‌ی درسی جغرافیا در ایران، شما با مجموعه‌ای از دانش‌ها، ارزش‌ها و مهارت‌های جغرافیایی آشنا می‌شوید. رویکرد جدید آموزش جغرافیا در دنیای امروز، ضرورت ارائه‌ی موضوعات جدید جغرافیایی را مسلم ساخته است.

بر این اساس، برای سال دوم متوسطه، کتاب جغرافیای (۱) که موضوع آن مرور جغرافیا ایران و بررسی مسائل و مشکلات محیط جغرافیایی است، تدوین شده است. در سال سوم متوسطه کتاب جغرافیای (۲) شما را با نواحی مختلف جهان آشنا می‌کند.

کتاب جغرافیای پیش‌دانشگاهی که اکنون در اختیار شماست، به مهارت‌های جغرافیایی می‌پردازد. هدف اصلی این کتاب، آشنا کردن شما با فنون و مهارت‌های اساسی جغرافیاست. اطلاعات و جزئیات بیشتر در این موارد را کسانی که در رشته‌ی جغرافیا ادامه‌ی تحصیل می‌دهند، در دانشگاه‌ها کسب خواهند کرد.

فصل اول این کتاب به ماهیت و قلمرو دانش جغرافیا و فصل دوم آن، به راه‌ها و روش‌های پژوهش در جغرافیا می‌پردازد و در فصل سوم، مباحثی در مورد نقشه ارائه می‌شود. فصل چهارم کتاب، عمدتاً بر دانش‌های جدید جغرافیایی تأکید دارد و موضوعاتی چون کاربرد رایانه در جغرافیا، سنجش از دور و سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی را معرفی می‌کند. فصل پنجم به موضوع مدل‌های جغرافیایی اختصاص دارد و فصل ششم، بحث مهم آمایش سرزمین را با عنوان نقش جغرافیا در مدیریت محیط ارائه می‌کند.

برنامه‌ریزان و مؤلفان کتاب امیدوارند که شما بتوانید از مطالب این کتاب و آموخته‌های جغرافیایی خود در زندگی استفاده کنید. در عین حال، با شرکت فعال در بحث‌های کلاس برای بهتر زیستن بکوشید.

سایت گروه جغرافیا <http://Geography-dept.talif.sch.ir>

گروه جغرافیایی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی